

KNJIŽICE ŠT. 115c / POŠT. PLAČ. V GOT.

63954

Vinko Lovšin

Katoliški verouk III.

„Knjižice“ izhajajo dvakrat na mesec in se lahko naročijo kadar koli. Četrtna naročnina znaša 6 din. Piši na tale naslov: Uprava „Knjižic“, Rakovnik, Ljubljana 8.

Vsaj sledeče „Knjižice“ bi si moral nabaviti vsak vajenec:

2. Božje sledi. — 78. Dela pričajo. — 94. Čudeži se še gode. — 107. Božji svetovi. — 32. Sv. maša. — 43. Čisti rod. — 67. Mlada akcija. — 79. Med volkovi. — 102. Sv. zakramenti. — 103. Matej Talbot. — 115. Ne jezi se!

Vsaka knjižica stane samo 1 din.

Ko naročaš, napiši samo številke knjižic, ki jih želiš prejeti.

KNJIŽICE

ČASOPIS ZA DUHOVNO PROBUDO IN PROSVETO

Leto V.

1. sept. 1938

Štev. 115 c

KATOLIŠKI VEROUK

Pomožno učilo

za III. razred

strokovno - nadaljevalnih šol.

Priredil

VINKO LOVŠIN

župnik v Litiji

1938

030001509

Obzornik „KNJIŽICE“ izhaja štirinajstdnevno. Naročnina znaša četrletno 6 din. Za uredništvo in lastnika odgovarja Alfonz Pavel, Rakovniška 6, Ljubljana. Naslov uredništva in uprave: „Knjižice“, Ljubljana - Rakovnik. Št. ček. rač. Lj. 16.498.

Nihil obstat.

Ljubljana, 28. maja 1938.

Josip Volc
škofijski cenzor

Imprimatur.

Škofijski ordinariat v Ljubljani,
dne 4. junija 1938., št. 1822.

Ign. Nadrah
generalni vikar

I. ŽIVLJENJE PO VERI.

1. ura:

Pojmovanje življenja po veri.

„Posvetni duh vlada v krščanskem svetu. Kjer gre za kake važne odločitve, jo navadno tudi kristjani potegnejo z nekristjani.“ „Krščanski svet, ki je komaj še po imenu krščanski, gibljejo in vodijo samo človeški nagibi.“ „Mi smo že na pol pogani.“

Je pa zelo resno vprašanje, ki bi si ga moral zastaviti vsak človek in nanje tudi odgovoriti: „Čemu smo na svetu? Kako naj pojmujeemo svoje življenje?“

Posvetni ljudje trdijo, seveda napačno, da je zadnji in najvišji človekov cilj: veselje in radost na zemlji, delo, napredek in plačilo, čast, bogastvo, lepota in uživanje. Človek, ki kaj misli, pa bo rekel z modrim Salomonom: „Nečimrnost, čez nečimrnost in vse je nečimrnost.“ Predobro namreč ve, da ne more biti noben človek na zemlji popolnoma srečen in da milijoni zemeljske sreče niti ne dosežejo. Pameten človek predobro ve, da so vse zemeljske dobrine minljive in niso zmožne prinesiti zaželene, stalne sreče. Samo posvetno in materijalistično pojmovanje življenja ne more zadovoljiti koprneče duše. „Kar je pred

ljudmi visoko, je gnusoba pred Bogom. Zato nazaj k ubogemu, ponižnemu, križanemu Zveličarju Jezusu Kristusu!“

Popolno srečo moremo doseči le v Bogu, to pa šele po smrti, ko ga bomo gledali zveličani iz obličja v obličje. Zemeljska sreča ni torej končni človekov cilj, večna sreča v nebesih naj bo njegov delež. Sv. Avguštin je rekel: „Ustvaril si nas za se, o Bog, in nemirno je naše srce, dokler ne počiva v tebi.“ Zemeljsko življenje je samo pot do večnosti.

Pot v nebesa pa kaže človeku katoliška vera. Ako se hočemo po smrti zveličati, moramo v življenju spolnjevati božjo voljo. Bog namreč hoče od nas, da verujemo, kar je razodel, da spolnjujemo, kar zapoveduje in da sprejemamo milosti, ki nam jim je pripravil.

2. ura:

Katoliško pojmovanje življenja je edino pravo.

Da moremo živeti po božji volji in se zveličati, moramo predvsem spoznati Boga. Zdrava človeška pamet nam to izpričuje. Kajti človek že po naravi koprni po stalni sreči. Njegovo srce zahteva izravnalne pravičnosti. Pa ni mogoča ne ena ne druga na zemlji. Zato mora biti večnost, kjer vladata

sreča in pravičnost. To hrepenenje je položil v človeško naravo sam večni Stvarnik in najvišji Zakonodavec — Bog, ki ljubi vse dobro in sovraži vse hudo.

Vendar bi brez božjega razodetja svojega nadnaravnega namena nikdar ne spoznali in brez milosti božje ne dosegli. Zato je bilo potrebno, da se je Bog še posebej razodel. „Kajti Bog hoče, da bi se vsi ljudje zveličali.“ V stari zavezi je Bog navajal ljudi k zveličanju po očakah in prerokih. V novi zavezi pa je Bog obljubljal zveličanje po svojem Sinu in apostolih. Božje razodetje nam je ohranjeno deloma v svetem pismu, deloma v ustnem izročilu. Od Boga razodete resnice so pobožni možje zapisali. Navdihnil jih je Sv. Duh, da so zapisali brez zmote to, kar je On hotel in kakor je On hotel. Tako se je božje razodetje ohranilo v knjigah, ki jih imenujemo sv. pismo.

V sv. pismu ni vsega, kar je Bog razodel. Apostoli so namreč po zgledu in naročilu svojega božjega Učenika oznanjali božji nauk z živo besedo, kar so pozneje drugi zapisali, in to je ustno izročilo.

Vse razodetje, kar ga je v svetem pismu stare in nove zaveze ter ustnem izročilu, je Bog izročil sv. Cerkvi, ki ga nezmotljivo ohranja in uči. Sv. Cerkev pa vodi Sv. Duh, „ki jo uči vse resnice“. In samo v tem je prava pot do večne blaženosti.

„Bratje, stojte trdno in se držite izročil, ki ste se jih naučili bodisi po našem govoru, bodisi po našem pismu.“

3. ura:

Krivoverstvo in nevera.

Dolžnost vsakega človeka je hoditi po poti večne sreče. Saj mu je to pot določil Bog sam. To pot do cilja mu je pa tudi pokazal. Človek torej ni svoboden, da lahko gre popolnoma ali samo deloma po drugih samovoljnih potih. „Učite jih izpolnjevati vse!“ opominja božji Zveličar. Ko je Bog človeku pokazal jasno spoznani cilj, zahteva od njega, da se mu v trdni in ponižni veri podvrže. Vera je za zveličanje neobhodno potrebna. Kristus je tistim, ki nočejo vérovati, zapretil s pogubljenjem: „Kdor ne bo véroval, bo pogubljen.“

Ako se oholi človeški razum ali grešno človeško srce noče podvreči, pride do krivoverstva ali celo do nevere.

I. Moderno krivoverstvo. Vse tiste, ki nočejo vérovati vsega, kar uči katoliška Cerkev, marveč si verske resnice, ki jih bodo vérovali, šele poiščejo, imenujemo heretike ali krivoverce. O krivovercih je rekel Zveličar: „Varujte se krivih prerokov!“ Toda kljub temu so dobili krivoverci vedno pristaše. Še ob času apostolov so že taki

nastopali. Na stotine krivih ver se je tekom stoletij pojavilo. Nekatere so izginile, pa so na njihovo mesto stopile druge. Zadnje čase so posebno vidni in delavni:

1. **Adventisti.** Ti taje večne kazni in bivanje hudobnih duhov. Tudi vérujejo, da bodo izračunali Gospodov drugi prihod.

2. **Babtisti**, ali **anababtisti**, ki zametujejo krst otrok ter krščujejo s potapljanjem odrasle.

3. **Metodisti**, ki pravijo, da znajo s svojo metodo ozdravljati bolnike. Prigovarjajo bolnikom, da je njihova bolezen sama prevara. Telesnega sploh ničesar ni, vse je samo duh.

4. **Raziskovalci sv. pisma** so sorodni adventistom, ki tudi napovedujejo skorajšen prihod Kristusov. Vsi moderni krivoverci skušajo s knjigami in brošurami, katere prav cenó prodajajo, širiti zmote. Z milimi in ugodnimi izreki hočejo varati ljudstva.

II. **Moderna nevera.** Z nevero pa greše tisti, ki zametujejo nauk, o katerem vedo, da ga Cerkev zapoveduje vérovati. Pa tudi tisti, ki imajo priliko spoznati resnico, pa jo zametujejo. Moderna oblika nevere je svobodomiselstvo. Božjo vero pobija na vse mogoče načine in z vsemi mogočimi sredstvi. Posebno skušajo izpodkopavati vero s širjenjem sežiganja mrličev (krematoriji) in kultom nagote (češ, da je to moderno, hi-

gijenično in potrebno, da se človek nagoti privadi, da potem ne čuti dražljivosti). So celo ljudje, ki vcepljajo drugim v srce sovražstvo do Boga. Toda Bog je neskončno resničen, ki ne more ne goljufati, ne goljufan biti.

4. ura:

Ohrani vero!

„Brez vere ni mogoče Bogu dopasti,“ pravi sv. pismo. Kakšna bo naša večnost, je odvisno od naše vere. Zato je neizrečeno važno, da vero ohranimo. Toda samo živa vera je zveličavna. Pravi katoličan mora vero spoznati in po njej živeti.

Versko znanje se mora vedno bolj poglobljati in širiti. To dosežemo s tem, da radi poslušamo pridige, se udeležujemo krščanskega nauka in verskih predavanj. Versko znanje se širi tudi z branjem sv. pisma (škofijski ordinariat ljubljanski je založil del sv. pisma v prikupni žepni obliki tako poceni, da ga vsak lahko kupi: stane 8 oz. 12 din), katoliških knjig, časopisov in publikacij. Vsega, kar je veri nevarno, se moramo ogibati. Posebno se mora katoličan varovati veri sovražnega beriva, zaupnega občevanja z brezvernimi tovariši, verskimi sramotilci in krivoverci. Ne sme vstopati v društva, ki so veri sovražna, ali se udeleževati Cerkvi sovražnih prireditev.

Še važnejše pa je življenje po veri. Že sv. pismo pravi: „Vera brez del je mrtva.“ In: „Pravični žive iz vere.“ „Ne tisti, ki pravi: ‚Gospod, Gospod,‘ pojde v nebeško kraljestvo, marveč kdor izpolnjuje voljo mojega Očeta, ki je v nebesih!“ Živimo tako, da se nam ne bo treba bati Boga. Živimo tako, kakor bi nam bilo vsak dan umreti, delajmo pa tako, kakor bi imeli večno živeti. Taji ga največkrat tisti, ki se ga boji. Krščansko življenje je najboljše sredstvo, da si ohranimo vero. Nenravno življenje pa je najbolj gotova pot v nevero.

Vérovati moramo vse, kar je Bog razodel. Ni pa dolžnost, da bi morali vse resnice znati. Dolžni smo znati vsaj šest temeljnih resnic:

1. da je Bog,
2. da je Bog pravičen sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje,
3. da so tri božje osebe: Oče, Sin in Sveti Duh,
4. da se je Bog Sin učlovečil, da bi nas s svojo smrtjo na križu odrešil in večno zveličal,
5. da je človeška duša neumrljiva,
6. da je milost božja za zveličanje potrebna.

5. ura:

Priznavaj vero!

Ne zadostuje, ako samo v srcu verujemo, marveč moramo vero tudi pred svetom spoznavati. To je potrebno, kadar zahteva božja čast ali korist bližnjega. Tedaj **moramo** vero tudi pred ljudmi priznavati. Jezus je rekel: „Vsakega, kdor bo mene priznal pred ljudmi, bom tudi jaz priznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih, kdor pa bo mene zatajil pred ljudmi, njega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih.“

Dandanes je potrebna srčnost za javno priznavanje vere. In te srčnosti nam je treba, ako hočemo biti celi kristjani. Odločno in trdno pa moramo pokazati svojo vero s tem, da zvesto držimo nedeljsko in postno zapoved. Svobodno in odkrito se moramo pokazati kot zavedni katoličani s prejemanjem svetih zakramentov; da se radi udeležujemo procesij in javnih pobožnosti in z delom v katoliških društvih. Ne smemo strahopetno molčati, ako se napada naša vera, pa naj bo to v gostilni, v delavnici, ali na vlaku, ali kjerkoli. Nikoli ne smemo pozabiti, da je Kristusova zadeva naša zadeva. Navdušeno in odločno moramo nastopiti za Njega, ki je za nas umrl na križu.

Apostoli moramo biti z besedo in dejanjem za Kristusovo zadevo. Za svojo vero moramo biti požrtvovalni in biti pripravljeni tudi žrtve doprinesiti. Tudi Kristus se je štel srečnega, da je bil preganjan zaradi pravice. Bodimo v vsem njegovi učenci!

6. ura:

Širjenje vere.

Da bi vsi ljudje prišli do vere in se po veri zveličali, je naročil Jezus pred svojim vnebohodom: „Pojdite in učite vse narode! Kdor bo veroval, bo zveličan, kdor pa ne bo veroval, bo pogubljen.“ Iz teh Kristusovih besedi poteka za vsakega vernika dolžnost, da Cerkev v njenem delu podpira. Po svojih močeh in razmerah mora podpreti Cerkev v njenem misijonskem delovanju.

Strašna ravnodušnost in mlačnost v veri se danes polašča vseh katoličanov. Svobodomiselci in moderne sekte skušajo katoličane zapeljati. Novo poganstvo, ki je strašnejše od starega, se naglo in nevarno širi. Tako imamo misijonsko polje kar doma in je domač misijon neobhodno potreben. Sveti oče poziva vernike v katoliško akcijo proti modernim verskim nevarnostim. Laiki naj podpirajo duhovnike v dušnem pastirstvu. Laični apostolat naj podvzamejo posamezni verniki, kakor v prvih časih krščanstva.

V diaspori, to je v krajih, kjer so posamezni katoličani razkropljeni med drugoverci, je naša misijonska pomoč še posebno važna. Stalno občevanje katoličanov z drugoverci in neverniki, pomanjkanje cerkva, duhovnikov in katoliških šol, je za katoličane, ki bivajo v diaspori, nevarnost, da njihovo versko čustvovanje popusti in vera opeša. Skušnja uči, da sklepajo mnogi katoličani mešane zakone. Žal se dajo številni zapeljati, da sklenejo zakone pred nekatoliškimi verskimi predstavniki in izroče tako svoje otroke nekatoliški veroizpovedi. Oboje je pa izdajstvo nad Cerkvijo in ima za posledico izobčenje. Najboljše sodelujemo pri misijonstvu v diaspori s tem, da pristopimo v apostolstvo sv. Cirila in Metoda, ki ima nalogo skrbeti za diasporo.

Na svetu je čez tisoč milijonov ali eno milijardo poganov. Misijonsko polje je torej ogromno. Žal pa je delavcev malo. Najdragocenejše misijonsko delo opravljajo tisti, ki slede božjemu klicu in gredo sami oznanjat resnico. Poganske misijone so dolžni podpirati katoličani z molitvijo in milodari. Družba za širjenje vere je prav priporočljiva. Ravno tako tudi Klaverjeva družba. Ako podpiramo misijone, izkazujemo s tem najlepšo hvaležnost Bogu, da smo sami v pravi veri in v edino zveličavni Cerkvi.

II. POKLICNO ŽIVLJENJE.

7. ura:

Delo.

Takoj po stvarjenju človeka, še pred grehom je vzel Gospod Bog človeka in ga postavil v raj — vrt veselja, da ga obdeluje. In tedaj je ukazal Bog: „Podvrzita si zemljo!“ Iz tega sledi, da sam Bog zahteva **delo**. Sv. pismo pa pravi: „Človek je rojen za delo kakor ptica za letanje.“ Sv. Pavel pa piše: „Zakaj tudi, ko smo bili pri vas, smo vam to naročali, da kdor noče delati, naj tudi ne jé. Kajti slišimo, da žive nekateri med vami neredno in nič pravega ne delajo, ampak se ukvarjajo s praznimi rečmi. Takim ukazujemo in jih opominjamo v Gospodu Jezusu Kristusu, naj mirno delajo in jedo svoj kruh.“

Naporno in bridko je postalo delo šele z grehom v raju. „V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh!“ Kristus pa je rešil delo prokletstva. Posvetil ga je z lastnim zgledom.

Delo prinaša blagoslov za časnost: pre-skrbi nam vsakdanjega kruha, prinaša mir in zadovoljnost ter osvežuje duha in telo.

Delo prinaša blagoslov za večnost: vsako delo, ki ga opravimo v stanu posvečujo-

če milosti božje, nam pridobiva nebeško plačilo; pridno delo nas obvaruje skušnjav in mnogih grehov; trudapolno delo pa je zdravilna pokora.

Važno je, da posvečujemo svoje delo z dobrim namenom. Dober namen imamo, ako hočemo s svojim dejanjem in nehanjem Bogu služiti in ga častiti. Dober namen pomnožuje nebeško plačilo naših dobrih del.

Dober namen obudimo, ako mislimo ali molimo: „V božjem imenu!“ ali: „Moj Gospod in Bog, vse v tvojo čast in slavo!“

Pomni: O presladko Srce Jezusovo, po rokah preblažene Device Marije darujem molitve, dela in trpljenja današnjega dne — tebi v spravo za vse žalitve, ki jih trpiš v zakramentu presvete-ga Rešnjega Telesa, s teboj vred pa Bogu Očetu v vse tiste namene, v katere se mu ti sam vsak dan daruješ na naših oltarjih. Amen.

8. ura:

Poklicni stanovi.

Kaj je tvoj poklic? Ali si: mizar, čevljar, tesar, kolar, krojač, zidar, kovač, klepar, ključavničar, pek, brivec, mesar, dimnikar, trgovec, šivilja, pletilja i. t. d. Ali je to zgolj slučaj?

Delo, smo rekli, je potrebno. Toda ne morejo vsi ljudje enako delo opravljati. Zmožnosti in nagnjenja posameznih ljudi,

razmere in zahteve vsakdanjega življenja doprinašajo, da so nastali različni stanovi.

Bog hoče, da se vsak človek oprime določenega poklica. S posebnimi sposobnostmi, posebnim zanimanjem in veseljem, včasih tudi po posebnih naključjih in navodilih, kliče Bog človeka k določenemu poklicu. Tega naj se človek oprime, v tem naprej stremi, ker čuti, da ga kliče Bog.

Različni stanovi so potrebni za blagor celokupnega človeštva: delodajalci in delavci, obrtniki in trgovci. Narodi in družine tudi ne bi mogli shajati brez tihih ženskih poklicev v kuhinji, pri šivalnem stroju in bolniški sobi. Vsak stan ima svoja lastna dela, ki jih imenujemo po poklicnem delu ali stanovskih dolžnostih.

Vsak človek ima sveto dolžnost, da je v izbiri poklica vesten. Od srečne izbire poklica je lahko odvisna časna in večna sreča posameznika in mnogo drugih ljudi. Nihče se ne sme vriniti v kak poklic, za katerega nima zadostnih zmožnosti. Bog ne pusti nekaznovano prestopati od njega postavljenih mej.

Noben stan ne sme zaničevati drugega. Vsak stan je navezan na drugega. Iz enodušnega skupnega sodelovanja vseh bo prišlo dobro na svet.

Vsak dan pri jutranji molitvi darujmo Bogu svoje delo. „Gospod vse za te! — Vse v čast mojemu Bogu! — Jezus iz ljubezni

do tebe! — Vse v večjo čast božjo“ in podobno. Kot zlata nit naj bo preprežena čez tvoje delo misel na Boga in v tvojem srcu bo ves čas blestel zlat sončni žarek.

Koliko srečnejši je veren krščanski delavec, ki vidi v svoji veri smisel življenja, ko pa brezveren in Bogu odtujen, ki tega ne vidi. Tak vidi izpolnjen svoj poklic in dobiva moč svoje življenje izpopolniti.

9. ura:

Delodajalci in delavci.

Četrta, peta in sedma božja zapoved urejajo obojestransko razmerje med delodajalci in delavci.

Delodajalci imajo dolžnost, dajati svojim delavcem in nastavljenecem pravično plačilo. Morajo pa tudi ljubeznivo z njimi ravnati. Skrbeti morajo za njihovo zdravje in jim dati priliko, da lahko vrše svoje verske dolžnosti.

Delavci so dolžni vsa dela, ki so jih prevzeli z delovno pogodbo, vestno izvršiti. Čas, za katerega so najeti, morajo dobro izrabiti. Várovati morajo delodajalčeve koristi; z njegovim premoženjem in imetjem morajo skrbno ravnati. Služabništvo, in drugi nastavljenci, ki stanujejo v hiši svojega gospodarja, se morajo držati hišnega reda.

Naravno in po božji volji je, da držé delavci skupaj in si vzajemno pomagajo. Pravico imajo, da se združujejo (poklicne organizacije), da se med seboj ljubijo, da so kolegijalni in solidarni. Koliko pomeni včasih samo en zaveden katoliški delavec za druge sodelavce. Držati morajo na delavsko čast. Delo je nekaj vzvišenega, delo ni sramotno in poniževalno. To naredé šele posamezniki, ki se nad delom pregreše, oziroma mečejo slabo luč na delo s svojo surovostjo, podivjanostjo in brezobzirnostjo. Nekateri delavci mislijo, da postanejo delavci v pravem pomenu besede šele tedaj, ako preklinjajo, pijančujejo, nečistujejo in se sploh prostaško in divje vedejo. Vsak delavec si je dolžan kot katerikoli član človeške družbe pridobiti in ohraniti dobro ime; in delavec, kakor celoten stan bo spoštovan in ugleden. (Tesarjev sin, mnogo drugih zgledov.)

Sv. pismo piše: Gospodarji dajajte služabnikom, kar je pravično in primerno, ker veste, da imate tudi vi Gospoda v nebesih.“ „Služabnike opominjam, da so v vsem poslušni in zvesti, da boste v čast v vsem nauku Kristusa, našega Boga in Gospoda.“ Delavci morajo biti torej marljivi in zvesti.

Delodajalci pa so dolžni pod kaznijo vnebovpijočega greha dajati delavcem pravično plačo (zaslužek) in ljubeznivo z njimi ravnati.

Pomni: *Vnebovpijoči grehi so:*

1. *radovoljni uboj,*
2. *sodovski greh,*
3. *zatiranje ubožcev, vdov in sirot,*
4. *zadrževanje in utrgavanje delavskega zaslužka.*

10. ura:

Sv. Janez Bosko.

Ne bi bilo prav, ako bi šli mimo tolikega prijatelja mladine v zadnjih desetletjih, kakor je bil sv. Janez Bosko, ali kratko don Bosko. Ker je sam vse preizkusil v svoji mladosti, — bil je tudi rokodelec, — da si je prislužil toliko denarja, da je mogel kupiti prepotrebne knjige za šolo — je najbolj poznal mladino in njene težnje.

Bil je sin revnih in preprostih staršev. Po očetovi smrti ga je vzgajala mati Marjeta. Doma je bil v Gornji Italiji blizu mesta Turina, kjer je danes tudi sedež Salezijanske družbe. Tudi med Slovenci delujejo salezijanci in se ukvarjajo z vzgojo mladine, zlasti še zanemarjene, posebej pa še strokovne in obrtne mladine. Don Bosko sam je posvetil vse svoje moči za mladino. Dobro je vedel, da ni vsak za dijaka in zato je poskrbel tudi za dečke, ki so se želeli naučiti kakega rokodelstva. Zbiral je

milodare in začel graditi zavod. Z velikim naporom, po mnogih navideznih porazih se mu je končno le posrečilo zgraditi poslopje, kjer je poleg drugih nastanil tudi rokodelce.

S čevljarji je začel, pozneje so prišli še krojači, knjigovezi, kogar je že pač potreboval. Pozneje je pričel z mizarji, ključavničarji in tiskarji. Tiskal je svoje spise v obrambo svete vere in krščanstva.

Danes je kakor malo mesto ta oratorij (zavod), mali svet same mladine, ki dela, ki se uči, ki moli in se pripravlja za pošteno življenje.

Okrog tisoč je dijakov, rokodelcev in vajencev, ki so so pobratili med seboj v velikem očetu don Bosku. Vse preveva isti duh. Že zdaj veže dijake in rokodelce bratovska ljubezen, vse navdaja ena misel: delati za Boga in domovino. Eden se uči ceniti delo drugega, kakor sinovi ene družine. Čez nekaj let se pa pokažejo sadovi blagodejne edinosti in sloge med dijakom in rokodelcem.

Don Boskovo delo je obrodilo obilne sadove. Po vsem svetu so razširjeni njegovi zavodi za rokodelce. Tudi pri nas Slovencih so bili na Rakovniku, sedaj pa je tak zavod na Selu v Ljubljani. Sv. Janeza Boska po pravici imenujemo največjega prijatelja mladine, posebno rokodelcev.

11. ura:

Neĝuj zdravje, bodi temeljit v poklicu in skrbi za bodočnost.

Vse je odvisno od božjega blagoslova. Onih pa, ki drže križem roke, Bog ne blagoslavlja. Človek mora sodelovati, se mora truditi za zemeljsko srečo. Za dosego te sreče so potrebne človeku predvsem tri reči: zdravje, temeljit poklic in skrb za bodočnost.

Zdravje. V soglasju s peto božjo zapovedjo in ljubeznijo do samega sebe, smo dolžni po pameti skrbeti za svoje zdravje. Bog nam ga je podaril in bo zahteval zanj tudi obračun. Naše zdravje je odvisno od pametnega načina življenja. Vzdržati se moramo vsega, kar škoduje našemu zdravju. V mladih letih spravljajo v nevarnost človekovo zdravje: alkohol, tobak in **pretiran šport**. Zdravje spodkopavajo tudi: nezmer-
nost, prevelika jeza, nečistost in druge podobne napake.

Temeljiti poklic. Delo in pridnost so kri-
la, na katerih lahko poletimo čez drn in strn. Človek se mora vedno učiti in izo-
braževati do smrti. Nikoli se preveč ne učimo. Kdor pa z učenjem prestane, za-
ostane.

Skrb za bodočnost. Vsak človek je dol-
žan skrbeti za svojo bodočnost. Za bodoč-

nost pa skrbimo, ako smo marljivi in varčni. Varčnost (ne skopost) je krščanska čednost.

Pri nas imamo precej lepo urejeno socialno zavarovanje, ki skrbi za slučaj bolezni, starosti in onemoglosti, t. j. OUZD in starostno zavarovanje. Poleg tega je mnogo skrbstev, ki na zasebno pobudo skrbe za bodočnost. To so razna doživljenjska zavarovanja, samopomoči, bratovske skladnice, posebno pa dosmrtno in posmrtno zavarovanje „Caritas“, ki sloni na krščanski ljubezni do bližnjega. Poleg tega imamo še razna nezgodna zavarovanja, invalidske pomoči, brezposelna zavarovanja in drugo, kar nas navaja k varčnosti.

Pri skrbi za svoje telo pa ne smemo pozabiti skrbeti še bolj za zveličanje svoje duše. Zveličar pravi: „Kaj pomača človeku, ako si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi!“

Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo!

12. ura:

Posvečuj Gospodov dan!

Nedelja je Gospodov dan. — Po božji naredbi smo sicer dolžni delati. Ker nas pa Bog po očetovsko ljubi, noče, da bi postali delovne živali, ki imajo svoje oči

obrnjene samo v tla, ali celo navadni stroji. En dan v tednu nam odjemale breme dela. Vsaj en dan v tednu smo se dolžni spomniti svojega Stvarnika. Zato nam govori: „Spomni se, da posvečuješ sobotni dan! Šest dni delaj in opravljaj vsa svoja dela. Sedmi dan pa je sobota, dan Gospoda, tvojega Boga. Ta dan ne delaj nobenega dela ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina!“

Posvečuj nedeljo! Bog je odločil nedeljo v prvi vrsti, da ta dan služimo njemu. Nedeljo pa posvečujemo tako, da opravljamo bogoljubna dela: poslušamo božjo besedo, prejemamo svete zakramente, se udeležujemo cerkvenih pobožnosti in izvršujemo dela krščanske ljubezni. Najbolj pa posvečujemo nedeljo s tem, da se na ukaz 2. cerkvene zapovedi pobožno udeležujemo najsvetejše daritve, t. j. svete maše in pazimo vsaj na glavne dele: evangelij, darovanje, spremenenje in obhajilo.

Nedeljski počitek nam ukazuje Bog sam, ker pač pozna človeško naravo. On ve, koliko prenesejo človeške moči. Zato pa zahteva sedmi dan za počitek in prepoveduje hlapčevska dela, t. j. taka dela, ki jih navadno opravljajo posli in dninarji, rokodenci in tovarniški delavci. Dovoljena so hlapčevska dela, če so nujno potrebna, ali če jih iz važnega vzroka dovoli duhovska gosposka.

Nedeljski oddih je nujno potreben. Najbolj se človek oddahne v krogu družine in v prosti naravi božji. Tudi plemenita družčina, vesela in dostojna igra, izprehodi, dobre knjige nas razvedre in so viri novih moči. Veselice se z nedeljskim posvečenjem ne skladajo, ako ovirajo bogoljubna dela, ali dajejo priložnost za greh. Posvečevanje nedelje prinaša božji blagoslov posameznim vernikom, družinam in celim narodom.

Skrunitev nedelje ima pogubne posledice: podivjanost srca in nravno propadanje človeške družbe.

Kakršna nedelja, takšna smrt!

III. ČISTOST.

13. ura:

Telesna vzgoja v luči katoliških načel.

Telo v luči vere. Človeško telo je ustvarjeno od božje modrosti in vsemogočnosti kot bivališče in delavnica neumrljive duše. Po svetem krstu je telo posvečeni tempelj božji, po ostalih zakramentih pa tudi visoko posvečeno. To telo naj nekoč vstane v večno blaženo življenje. Telo mora služiti duši pri njenih vzvišenih nalogah. Toda izvirni greh je razdril ono lepo soglasje med dušo in telesom. Grda mesena poželjivost

se je naselila v telo. Toda Bog je sam dal telesu zvestega čuvarja in varuha v sramežljivosti. Pametna telesna vzgoja, ki napravlja telo odporno in sposobno vršiti stanovske dolžnosti, je hvalevredna, da celo potrebna. Vse kar je potrebno, da ohranimo telo zdravo in čisto, je dovoljeno in zato noben greh. Toda od telesne vzgoje ne sme trpeti sramežljivost.

Cerkev in telesna vzgoja. Cerkev odklanja vsako telesno vzgojo in vse telesne vaje, ki stavljajo telo nad dušo. Nikdar ne smemo pozabiti, da smo otroci božji. Pri telesni vzgoji so mora vse zavreči, kar žali čistost in sramežljivost.

Igra in šport se mora gibati v dostojnih mejah, da ne postaneta strast, ki povzroča škodo naši duši. Pri igri in športu se mora vse odstraniti, kar ogroža zdravje, krščansko nravnost in značaj. Izpolnjevanje verskih dolžnosti mora biti zagotovljeno po vseh okolnostih. Prav nič niso priporočljiva skupna potovanja in izleti fantov in deklet.

Telovadba mora biti ločena po spolu. Telovadna obleka ne sme žaliti čuta sramežljivosti. Javni telovadni nastopi in tekme žena in deklet niso priporočljivi. Isto moramo reči še z večjim poudarkom o kopanju in plavanju.

V tesni zvezi s sramežljivostjo je moda v obleki. Pri vsej dovoljeni skrbi za zdravo in lepo obleko morajo paziti žene in dekle-

ta na nraavstvene zahteve svetega Pavla: „Naj se žene zaljšajo v dostojni obleki s sramežljivostjo in skromnostjo.“ Žene in dekleta, ki se pehajo za nesramno modo, žalijo krščansko žensko čast in dajejo pohujšanje.

14. ura:

Čistost.

Bistvo čistosti: „Otrokom je lahko ostati čistim.“ Ko pa zraste deček v mladeniča in deklica v dekle, tedaj se pojavi spolni nagon in začno se boji za lilijo nedolžnosti. Kakor je dan človeku nagon za prehrano, da se ohrani, tako je položen od istega Boga v človeško naravo nagon, da se rod nadaljuje. Tako daje Bog v svoji očetovski ljubezni človeku delež na stvariteljski moči. Toda življenjsko moč spolnega nagona smejo po božjem svetem zakonu uporabljati samo tisti, ki so zato posvečeni po zakramentu sv. zakona. Kar v zakonu služi ohranjenju človeškega rodu, je po božji volji in zato dovoljeno.

Vsak nagon v človeku pa mora obvladati duša; nagon po prehrani z zmernostjo. Stalno obvladanje spolnega nagona je čednost čistosti. Bistvo čistosti obstoji torej v tem, da zna človek kot otrok božji spolni nagon obvladati v deviški čistosti ali v zakonski

čistosti. Bog zapoveduje v šesti in deveti božji zapovedi, da moramo biti vedno čisti in spodobni v svojih mislih, željah, pogledih, pogovorih in dejanjih.

Greh in sicer smrtni greh nečistosti je vsaka popolnoma prostovoljna in zavestna zadovoljitev spolnega nagona izven zakona, ali sam ali z drugo osebo. Posebno hudi so grehi s poročenimi (prešuštvo), s sorodniki (krvoskrunstvo) in Bogu posvečenimi osebami (božji rop). Nečisti greh stori kdor z dopadenjem nečisto misli, želi, govori, posluša, gleda, ali stori. Niso pa greh vsiljive misli, želje ali občutki, proti katerim ničesar ne moremo (skušnjave). Nasprotno! Vsaka zmaga nad mesenostjo naredi dušo še bolj plemenito, bogato in blestečo.

Zaradi zemeljske in nebeške matere mora spoštovati fant vsako dekle kot svojo sestro. Zaradi nežnega dekliškega čustvovanja mora biti dekle povsod, posebno pa še med moško mladino obzirno oprezna. Njen plemeniti ponos otroka božjega mora biti nedostopen.

Bog na poseben način ljubi in poplača čistost. Kdor ohrani s stalnim samoobvladanjem deviško čednost, bo postal kremenito značajan človek. Čistost naredi človeka notranje svobodnega in močnega. Pospešuje zdravje na telesu in na duši. Podeljuje veselo razpoloženje in stalen srčni mir.

„O kako lep je čisti rod! Bog in ljudje

ga imajo v časteh.“ Samo čisti narodi obstanejo, napredujejo in vršijo velike naloge v zgodovini.

15. ura:

Nevarnosti za čistost.

Ker je danes svet že skoro popolnoma narobe, se posmehuje in sramoti tudi čednost čistosti. Pa je samo čistost prava življenjska sreča. Mladina se mora sama reševati z boji že v nežni mladosti in sicer s tem, da se izogne vsemu, kar je nevarno za nečiste želje, ali nečisto veselje. In to odločno.

Slabo čtivo: nedostojni romani, slabi časopisi in slike omadežujejo domišljijo, spomin in zastrupijo srce.

Predstave v kinu in na odrih in drugi proizvodi „umetnosti“ v službi nečistosti dražijo čutnost in uče napake. Kdor je čist, hoče čistost in ne mara nič nečistega. Mladina, ki ji je za biser čistosti, ne bere nikoli knjige ali časopisa, ne obišče gledališča in kina, o katerem ni čisto na jasnem, da ni nobene nevarnosti za njeno dušo.

Nekateri plesi so kakor kuga. Takih plesov se vesten kristjan ne sme udeleževati. Sploh pa nudi vsak ples nevarnost, da izgubi udeleženec oblast nad samim seboj. Ples je morišče čistosti. Slomšek pravi:

„Laže je beli sneg v goreči peči ohraniti, da se ne raztopi, kakor na plesu se greha ubraniti, ki nedolžnost srca umori.“

Ljubimkanje in znanje, ki nima izgleda in resne misli za bodoči zakon in ki je brez nadzorstva, je največji sovražnik čistosti. Zelo škodljivo je za življenjski razvoj. Mladega človeka napravi neznačajnega in brezvestnega in počasi tudi brezčastnega.

Slaba tovarišija in lahkomiselná družba privede človeka prav kmalu v močvirje nečistosti. Slabe stanovanjske razmere, skupno življenje brez nadzorstva in skupno delo fantov in deklet, so često brezno srčne čistosti. Modra dekleta iščejo razvedrila v družini in pri dobrih prijateljicah. Pošteni fantje se zabavajo doma ali pri sebi enakih. Nedostojne družabne zabave in nespodobna noša nima prostora v krščanski hiši.

Čezmerno uživanje opojnih pijač in nikotina draži čutnost in slabi odpor nost proti čutnosti. „Pijanost in nečista sla sta dve sestri iz pekla doma.“ Brezdelje in mehkužnost izročata nižjim čutom vajeti v roke.

„Kdor nevarnost ljubi, v nevarnosti pogine.“ Beg je v tem primeru največja hrabrost. Greh, ki obeta naslado, je sladek strup. Ne zaupaj mu! Nečistost oskruni tempelj Sv. Duha. Konec je često v bolezni, bedi, sramoti in celo nespokorjeni smrti.

16. ura:

Sredstva za ohranitev čistosti.

„Čujte in molite, da ne padete v skušnjavo!“ Teh Jezusovih besedi se moramo oprijeti v boju za dragulj čistosti. Kajti nobena druga čednost nima toliko sovražnikov, kakor čistost.

Čujte! Oči in ušesa so okna in vrata, skozi katera vdira nečisti greh v našo dušo. Zato moramo predvsem čuti nad očmi in ušesi. Sramežljivost je tisti tihi in nežni čuvar naše duše. Zato se moramo zavzeti za njo in se ogibati vsega, kar povzroča nepotrebno nevarnost. Škušnjava se moramo takoj in odločno v bran postaviti z vzdihom ali kratko molitvijo.

Molite! Čistost že sama po sebi rada išče v molitvi stika z Bogom. Molitev pa okrepi tudi naravno dobro z nadnaravno milostjo. Zato smo se dolžni večkrat spomniti božje navzočnosti, z otroškim zaupanjem se obračati k preblaženi Devici, svojemu angelu varuhu, ali sv. Neži, predvsem pa vzljubiti evharističnega Zveličarja in ga pogosto prejemati v sv. obhajilu (vsaj mesečno).

Premagujte se! Resno delo, pametna nega telesa ohranijo telo zdravo in sveže in ga obvarujejo mnogih skušnjav. Kdor je strog sam do sebe, kdor takoj vstane, ko

se prebudi, kdor se bori proti mehkužnosti, kdor pridno dela, kdor se tudi v malem premaguje, si prisvoji notranjih moči, da bo vedno obvladal čutnost. „Toliko boš napredoval, kolikor boš sam sebi naredil sile,“ pravi sv. Tomaž Kempčan. „Blagor njim, ki so čistega srca, ker Boga bodo gledali!“ Sv. Pavel pa piše Korinčanom: „Zatiram svoje telo in ga devam v sužnost, da bi ne bil zavržen.“

IV. PRIPRAVA ZA ZAKON IN DRUŽINO.

17. ura:

Fant in dekle.

Večino ljudi kliče Bog v zakonski stan. Ko otrok dorašča v dečka, mladeniča, fanta, si mora priboriti življenjski položaj, v katerem bo za se in za vse slučaje za bodočo družino zaslužil toliko, da bo mogel shajati. Doraščajoča deklica naj se uči v tihem družinskem krogu skrbeti za svojo okolico. V neoskrunjeni mladosti se mora vse véliko in plemenito, kar je položil Bog v naravo mladeniča ali dekleta, neovirano razvijati. Zato se mora vsak fant obnašati napram vsaki deklici spoštljivo in občutljivo kakor napram materi in sestri. Krščan-

sko dekle pa varuje v občevanju z mladimi moškimi plemenito zdržnost (rezerviranost) in dekliško dostojanstvo.

Svobodno shajanje fantov in deklet pa skrivna prijateljstva so škodljiva in nevarna. Mladostna zaljubljenost brez vsake resnosti, brez namena in izgleda na skorajšnjo poroko, napravijo fante in dekleta brezčastne in brezbožne. Najboljša priprava na zakonski stan je čista mladost.

18. ura:

Izbira neveste.

Nešteti mladi ljudje si razderejo svojo poznejšo življenjsko srečo s tem, da začno prezgodaj z znanji in lahkomišno drug drugemu zakon obljubujejo. Katoliški mladenič začne resno misliti na izbiro neveste, ko je že zadosti star in je v stanu po razmerah preživljati družino. Biti mora pripravljen na žrtve in versko utrjen.

Katoliški fant ne sme izbirati po denarju in drugih zunanjih prednostih. Za življenjsko družico naj si izbere dekle, čigar kras in bogastvo so pobožnost, srčna čistost, dobrosrčnost, domočnost, delavnost in varčnost. Nikoli naj si ne izbira deklice, s katero je v sorodstvu ali svaštvu.

Katoliška deklica naj poda svojo roko samo mladeniču, ki bo mogel s svoješa po-

ložaja skrbeti za družino, ki je veren, kreposten, ki se zna obvladati in je rad doma.

Ženin in nevesta naj bosta iste vere ter telesno in duševno zdrava. Naj bosta približno enake starosti. Naj izhajata, ako le mogoče iz enakih družinskih razmer.

Krščanska mladina se posvetuje pri izbiri neveste, oziroma ženina, v goreči molitvi z Bogom. Posluša nasvet svojih staršev in vsekakor tudi nasvet svojega dušnega pastirja, ali spovednika.

Kdor se za vedno veže, naj vpraša, ako srca soglašata. Domislek je kratek, kes pa je dolg.

19. ura:

Mešani zakoni.

Ko se katoličan odloči za zakonski stan, mora v prvi vrsti paziti na versko prepričanje. Cerkev prepoveduje mešane zakone, to je zakone med katoliškimi in nekatoliškimi kristjani. Mešani zakoni so običajno velika nesreča za zakonske in njihove otroke.

V zakonu, kjer sta mož in žena različne vere, trpi škodo ali zakon ali vera, često pa oboje skupaj. Katoliški del je večkrat v veliki nevarnosti, da izgubi svojo vero, ali da postane mlačen v veri in tako dušo pogubi. Drugoverci menijo, da je zakon

razdružljiv, vsled česar je katoliški zakonski drug v nevarnosti, da ga drugi zapodi ali zapusti.

Katoliška vzgoja otrok je v mešanih zakonih celo v ugodnih razmerah jako obtežena, ker se roditelji ne strinjajo v veri, ki je najimenoitnejše vzgojno sredstvo. Zgled drugoverskega roditelja tudi lahko otroke zavede, da začno dvomiti o resničnosti katoliške vere in da zajdejo polagoma v versko malomarnost ali celo nevero.

Cerkev mešan zakon redno prepoveduje. Dovoli ga le iz važnega razloga, če je zagotovljeno, da se bosta samo katoliško poročila, da bodo vsi otroci katoliško krščeni in vzgojeni in če so odstranjene vse nevarnosti za zveličanje.

Ako pa skleneta dva mešan zakon pred nekatoliškim verskim predstavnikom, je ta zakon pred Cerkvijo neveljaven. Katoličan se v takem slučaju sam izobči iz Cerkve.

20. ura:

Ženin in nevesta.

Čas pred poroko je čas preizkušnje, v katerem ženin in nevesta drug drugega spoznavata. Poštena ženin in nevesta se ne sestajata nikoli brez prič. Še manj smeta pred poroko bivati pod isto streho.

Čas pred poroko je čas priprave za za-

krament sv. zakona. Pobožna ženin in nevesta si pridobivata božjega blagoslova z molitvijo, dolgo spovedjo ali duhovnimi vajami. Brez potrebe ne odlašata predolgo s poroko. Ta čas živita čisto in sveto. Zakon bo toliko srečnejši, čim bolj nedolžno in pobožno ženin in nevesta živita.

Več tednov pred poroko prideta ženin in nevesta s krstnim in samskim listom (če sta iz drugih župnij) k pristojnemu župniku, kjer napravijo zapisnik za oklice. Župnik ju pouči o zakramentu sv. zakona, o njegovem namenu ter o dolžnostih in pravicah zakonskih.

Zakon smejo redno skleniti le osebe, med katerimi ni zakonskih zadržkov. Zakonski zadržki so take okolnosti, zaradi katerih se zakonska zveza ne sme in celo ne more skleniti. Prvi so oviravni drugi razdiravni.

Oviravni zadržki so: razlika v veri, kadar sta oba krščena, pa je le eden katoliški kristjan; navadna obljuba čistosti. Razdiravni zadržki so: razlika v veri, kadar je eden katoliški kristjan, drugi pa ni krščen; bližnje sorodstvo, zakonska vez z drugim, redovne zaobljube, nezadostna starost, sila ali strah... Od tistih zadržkov, ki jih je postavila Cerkev, more Cerkev iz tehtnih razlogov dati spregled. Radi zadržkov so tudi trojni oklici.

Sv. zakon se sklene tako, da zaročenca

pred župnikom, ali od njega pooblaščenim mašnikom in dvema pričama izjavita, da se vzameta v zakon. Tako more veljavno poročati župnik v svoji župniji, škof pa v svoji škofiji. Čas, kdaj se sme poroka vršiti, določa peta cerkvena zapoved.

Civilna poroka je sklepanje zakonske zveze pred državnim zastopnikom. Za tiste, ki so ali so bili katoličani, je samo taka zveza neveljavna. Kdor je ne razdere ali ne poveljavi, mu Cerkev ne dovoljuje svetih zakramentov. Če svetna oblast prizna samo civilni zakon, se sme katoličan civilno poročiti, mora se pa seveda tudi cerkveno poročiti.

21. ura:

Zmisel poroke.

Zakrament sv. zakona zveže zakonce v nerazdružljivo življenjsko skupnost in podeli zadostne milosti, da je mogoče dolžnosti življenjske skupnosti zvesto izpolnjevati.

Sam Bog je pripeljal prvemu človeku v raj u Evo kot pomočnico in življenjsko družico. Blagoslovil je praroditelje, ko jim je rekel: „Rastita in množita se in napolnita zemljo!“ S temi besedami je Bog slovesno dal prvemu človeškemu paru roditeljsko čast in sposobnost ohraniti človeški

rod. V svoji veliki ljubezni je dal Bog del stvariteljske moči celo človeku. Krščanski starši radi sprejmejo od Boga zaupane otroke, jih vzgajajo v družini za Boga in poznejše življenje.

Otrok je dar božji. Bog je ustvaril dušo naravnost in neposredno. Ustvaril jo je za se, izročil jo je staršem v odgojo in jo bo zopet nekoč terjal od njih. Vsak otrok je nov kandidat božji za nebesa. — Saj zato ga je Bog v prvi vrsti ustvaril.

Jezus je rekel: „Kdor sprejme enega teh malih, mene sprejme.“ Vsak otrok, ki se rodi na svet, je Kristus sam, je božje dete, ki potrka na hišna vrata z nebeško prošnjo: Sprejmite me, Kristus je prišel. In če petkrat ali desetkrat potrka Kristus, petkrat in desetkrat prinese božji blagoslov v hišo in družino.

Čast staršev je vzvišena, imenitna in sveta. O njej moramo samo čisto misliti in spoštljivo govoriti. In samo tisti, kdor preživi nedotakljivo mladost, je vreden, da vstopi kot oče in mati v stvariteljsko božjo delavnico.

22. ura:

Dolžnosti zakonskega stanu.

Krščanski zakon je nekaj svetega, je sve-tišče. Je odsev ali podoba milosti polne zveze Kristusa z njegovo nevesto — Cer-

kvijo. Zakonska zveza je taka zveza, kjer mož in žena živita duhovno drug v drugem. S tem so označene medsebojne dolžnosti moža in žene. Sv. Pavel opominja: „Možje ljubite svoje žene, kakor ljubi Kristus Cerkev, ki se je za njo žrtvoval.“ „Žene naj bodo možem podložne kakor Gospodu t. j. Kristusu.“ V ljubezni in zvestobi si dele krščanski starši (mož in žena) veselje in trpljenje, delo in skrbi. Mož se kot poglavar družine nesebično trudi, da skrbi za vzdrževanje žene in otrok. „Kakor je Cerkev Kristusu vdana, tako naj bodo v vsem žene svojim možem,“ kar je prav in pošteno. Krščanski starši se še bolj kot za časno srečo trudijo za dušno dobro svojega druga. Vzajemno posvečevanje je najplemenitejši sad krščanskih staršev.

Starši imajo otroke od Boga, zato jih morajo tudi za Boga vzgojiti. Skrbeti morajo za zdravo telesno vzgojo. Še bolj jim pa mora biti pri srcu versko-nravna vzgoja duše. Sv. Pavel opominja: „Vzgajajte otroke v nauku in strahu Gospodovem!“

Katoliški starši morajo tudi skrbeti v času šolske vzgoje, da so otroci katoliško vzgojeni. Zato jih morajo odvracati od vsega in preprečevati vse, kar bi tudi samo nekoliko oviralo katoliško vzgojo otrok.

23. ura:

Nerazdružnost zakonske zveze.

„Kar je Bog združil, naj človek ne loči.“ Zakoni se sklepajo v nebesih. Zakon združi zakonske v nerazdružno življenjsko skupnost; Jezusov nauk je jasen in določen. „Kdor svojo ženo odpusti in si vzame drugo, prešuštvuje. In kdor ločeno od moža poroči, tudi prešuštvuje.“

Nerazdružnost zakonske zveze je največjega pomena za družino in sploh za človeško družbo. Vsaka ločitev je zakonomstvo napram zakonskemu drugu. Je tudi velika krivica napram otrokom, ki pogrešajo urejene družinske vzgoje. Cerkev je vedno varovala nerazdružnost.

So sicer slučajji, v katerih zakonska težko prenašata skupno življenje. Vendar to ne more nikakor razveljaviti božje postave o nerazdružnosti. Božja postava je namreč dana v blagor človeški družbi. Ta blaginja pa zahteva nerazdružnost, čeprav mora eden ali drugi posameznik zaradi tega trpeti in sicer največkrat po lastni krivdi.

Zakon je sicer nerazdružljiv, vendar pa smeta zakonska ločeno drug od drugega živeti, ako se skupno življenje pokaže pretežko. To pa ni razporoka ali razdružitev, marveč je ločitev od skupnega življenja.

Zakon se namreč tudi v tem slučaju razveže samo s smrtjo enega zakonskih.

Če pa svetna oblast izreče zakonsko ločitev in dovoli ločenim zakoncem, da se na novo poroče, nima za katoliške zakonce pred Bogom in Cerkvijo nobene veljave.

Ločen katoličan, ki sklene civilno poroko, se sam izobči od zakramentov. In ako umrje nespokorjen, se mu mora odreči cerkveni pokop.

V. ŽIVLJENJE V DRUŽINI.

24. ura:

Smisel in red družinskega življenja.

Kristus v družini. Odrešenik sveta je hotel kot otrok biti ud družine, da jo tako posveti. Samo triintrideset let je živel na zemlji in od teh je prebil celih trideset let v nazareški družini. Sveta družina naj bi bila svetel zgled celemu svetu za vse čase.

Dolžnost staršev: Kristus je povzdignil zakon v zakrament in s tem zvezo staršev blagoslovil ter podelil poklicne milosti za pomoč težkim dolžnostim staršev. Krščanski oče skrbi kot poglavar družine s požrtvalno ljubeznijo za vzdrževanje družine s svojim poklicnim delom. Krščanska mati je srce v družini, trudi se in dela, pred-

vsem doma v hiši, da je vse prav. Ona mora vse uglasiti.

Skupna in glavna skrb krščanskih staršev pa je, da otroke, ki jim jih je Bog podaril, ne samo vzrede, marveč tudi vzgoje. Otroci naj postanejo pošteni in srečni ljudje, ki bodo nekoč zveličani. Zato ne smejo starši otrok razvaditi in pomehkužiti, marveč naj jih pripravijo z ljubeznijo in odločnostjo za poznejše življenje. Z molitvijo in poukom, z zgledom in besedo morajo vzgajati svoje otroke v strahu božjem. Katoliški starši morajo pošiljati svoje otroke v šolo, kjer bodo vzgojeni v katoliški veri. Otroci pa ne smejo oteževati staršem odgovornosti. Zato morajo dolžnosti otrok zvesto izpolnjevati.

Dolžnosti otrok. „Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji!“ Otroci so dolžni starše spoštovati, o njih dobro govoriti in se do njih lepo vesti, jih ljubiti, jim pomagati in moliti za nje ter ubogati, ker so starši otrokom božji namestniki in za Bogom največji dobrotniki.

Kjer vlada zvesta ljubezen staršev in otroška pokorščina, tam je prava družinska sreča, četudi je hišica tako tesna, kakor je bila tesarjeva hišica v Nazaretu.

Težave v družini.

Dogodi se pa, da trpi hišna sreča ali zavoljo napak staršev, ali zavoljo napak otrok.

Napake staršev. Ni vedno lahko skazovati staršem spoštovanje, ljubezen in pokorščino. Toda kljub slabostim in napakam staršev so jim dolžni otroci kot božjim namestnikom v vzgoji spoštovanje do groba. Starši so, četudi imajo napake. „Preklet bodi, kdor ne spoštuje očeta in matere, in vse ljudstvo naj reče: Amen!“

Čeprav niso starši vedno taki, kot bi morali biti, zapoved ljubezni otrok do njih ne preneha nikoli. Z molitvijo za starše, s potrpežljivim prenašanjem njihovih slabosti, z ljubeznivim vedenjem pridobe dobri otroci neredko starše z napakami za družino.

Tudi morajo otroci starše, ki se ne zavedajo svojih dolžnost, tako dolgo, dokler so od njih odvisni, v vsem ubogati, kar je prav in pošteno. „Otroci, bodite pokorni svojim staršem v vsem! Na tem ima Gospod dopadenje!“ Ako bi pa starši ukazali kaj takega, kar je proti božji postavi, ali kar nasprotuje Cerkvi, jih pa otroci ne smejo nikoli ubogati. V takih slučajih pa niso starši božji namestniki.

S polnoletnostjo ali samostojnim poklicem preneha dolžnost pokorščine. Spoštovanje, ljubezen, ki ostane vedno dolžnost otrok, pa vodita dobre otroke k staršem, da se z njimi posvetujejo.

Napake otrok. Večkrat kot napake staršev pa so krive domačih prepиров napake otrok. V nebrzdani želji po svobodi nočejo mladi ljudje ubogati s pretvezo: „Saj nisem več otrok. Oče in mati me ne razumeta. saj si že sam zaslužim. Danes so drugi časi.“ In vendar jih nihče bolje ne pozna in nihče jim tako dobro ne želi kot starši. Pametni otroci imajo ravno v razburkani mladosti zaupanje do očeta in matere ter jih rade volje ubogajo. Tako se usposobijo, da bodo nekoč sami znali ukazovati ter si urediti poklic in javno življenje. Kdor ne zna ubogati, ne bo znal nikoli ukazovati.

26. ura:

Nežovanje družinskega čuta.

Lepo družinsko življenje je del raja na zemlji.

Ljubezen je napravila nazareško družino najsrečnejšo na zemlji. Ljubezen, ki združi vse člane družine v najtesnejšo življenjsko skupnost, je svetel, topel sončen žarek v krščanski hiši. Zato se morajo izogibati družinski člani vsega, kar bi moglo kaliti hišni mir. Apostol Pavel opominja: „Pazimo

drug na drugega, da bomo tekmovali v ljubezni in dobrih delih!“ Posebno ljubezen in pomoč izkazujejo dobri otroci svojim staršem, kadar zbolé ali se postarajo ali zaidejo v stisko. „Otrok moj, zavzemi se za svojega očeta v starosti in ne žalosti ga, dokler živi.“

Kjer vlada krščanski družinski čut. pazi-jo **bratje in sestre**, da se razumejo med seboj in da so potrpežljivi. Večji se zavzamejo za manjše in jih pomagajo vzgajati z besedo in zgledom. Kjer vlada pravi družinski čut, delajo vsi družinski člani za blagor celokupne družine.

Ako se v krščanski družini **veseli ali trpi** posameznik, se veseli in trpi celokupna družina. Ako so otroci obzirni do staršev, starih staršev, bratov in sester, stricev in tet, tedaj zanesejo ob družinskih praznikih veselje v družino. Domača hiša je najboljše zabavišče. Otroci, ki žive izven družinskega kroga, radi pišejo domov, obiskujejo čim večkrat rojstno hišo in prinašajo majhne darove.

V skupnem verskem življenju je družinska hiša najlepše posvečena. Dobri otroci se uklonijo hišnemu redu. Drže verske družinske navade in družinske svetinje visoko cenijo. Kjer so božje zapovedi hišne postave, tam se spoštuje družinska čast. Dobri otroci se varujejo delati sramoto družini in ne izblebetajo družinskih tajnosti.

Celo svoje življenje ostanejo zvesti družini iz katere so izšli. Taki otroci so deležni blagoslova četrte božje zapovedi: „da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji.“

27. ura:

Devištvo.

Vsi ljudje nimajo poklica za zakon. Po nauku Cerkve je devištvo ali deviški stan mnogo višji od zakonskega. Devištvo je eden od evangeljskih svetov. Zveličar pravi: „Ne razumejo vsi besede, marveč samo tisti, katerim je dana milost.“ Duhovniki in redovniki se zavežejo za življenjsko devištvo. Tudi med svetnimi ljudmi so pobožni kristjani, ki se iz ljubezni do Boga in spoštovanja do devištva prostovoljno odrečejo zakonu.

Kristjani, ki si izbero deviški stan v samostanih ali med svetom, Bogu popolneje in svobodneje služijo. Bolj nemoteno skrbe za dušno zveličanje. Uspešneje delujejo za blagor človeštva (bolniške sestre).

Če se kdo ne poroči iz neplemenitih razlogov, kot iz bojzani pred žrtvami družinskega življenja, ni to nobena čednost, marveč grda sebičnost.

Sveti Janez Evangelist opisuje v Skrivnem razodetju vzvišenost devištva: „V blestečih slavnostnih oblačilih pojejo deviške

duše pesem, katere nihče drugi ne zna peti. Gredo za nedolžnim Jagnjetom Kristusom, kamorkoli gre.“

VI. OBČESTVENO ŽIVLJENJE.

28. ura:

Sorodnik, prijatelj, sosed.

Katoličan se dobro zaveda, kakšne dolžnosti do bližnjega nalagajo jasna katoliška načela.

Sorodnik. Razne vezi so, ki nas vežejo s sorodniki oz. v sorodstvo: vez krvi, svaštva ali botrstva. Po Kristusovem zgledu in zapovedi moramo vse ljudi ljubiti. Smemo pa in celo moramo tiste bolj ljubiti, ki so nam bližji in ki zato zaslužijo več naše ljubezni. Lepo je, ako so sorodniki složni, drug drugega obiskujejo in podpirajo.

Prijatelj. „Kdor je našel dobrega prijatelja, je našel velik zaklad.“ Plemenito prijateljstvo pa vlada samo med dobrimi ljudmi, ki se skupno trudijo za dobro. Prijateljstvo je mogoče samo med fanti in fanti, med dekleti in dekleti. V katoliških društvih najdemo somišljenike, s katerimi je mogoče sklepati prijateljske vezi. „In dober prijatelj je boljši ko denar,“ pravi

slovenski pregovor. „Priatelja spoznaš v nesreči.“ Najboljši naš prijatelj je pa Kristus.

Sosed. Zgled dobrega soseda nam bodi tesarjev sin iz Nazareta. Dobri sosedi so poznajo v veselju in trpljenju. V vsem svojem vedenju mora biti človek že od rane mladosti dober katoličan in kot tak bo dober sosed. Mir s sosedi in v celi vasi je dragocena skupna lastnina.

29. ura:

Društva in tovarišije.

Društva. Ljudje, ki se namenijo doseči skupne cilje, se družijo v društva. Velike važnosti je za vsakega človeka to, da ve, v kakem krogu družbe preživi svoj prosti čas. Večkrat je to odločilne važnosti tudi za pozneje. Še za odrasle je to važno, koliko bolj pa za mladino. Ta družabni krog, v katerem se mlad človek giblje, lahko zelo blagodejno vpliva na razvoj značaja; ima pa lahko tudi kvarne, zle in usodne posledice za celo življenje. Društva so: a) verska: Marijine družbe za može (apostolstvo), fante, žene in dekleta, Mohorjeva družba. b) Stanovska: delavska, kmetška, ženska zveza, zveza služkinj. c) Gospodarska: posojilnice, zadruge, zavarovalnice. č) Politična: razne politične stranke. d) Izo-

braževalna, ali kulturna: Prosvetna društva, katoliško tiskovno društvo, pevška društva. Dalje še: zabavna, športna i. t. d.

Katoličan ne sme pristopiti k društvu, ki je teoretično ali praktično proti veri ali ki izpodkopava krščansko nравnost. To so socialistične, komunistične in sokolske organizacije.

Tovarišija. „Povej mi s kom občuješ, pa ti bom povedal kdo si.“ V splošnem moramo imeti v tovariškem občevanju z ljudmi pred očmi Kristusov opomin: „Vse kar koli želite, da ljudje vam storé, storite tudi vi njim.“ Tako bomo do drugih vedno obzirni in vljudni, dobri in ljubeznivi. Ali drugi izrek iz sv. pisma: „Ne stori ničesar bližnjemu, česar ne želiš, da bi on tebi storil.“

30. ura:

Katoliško mladinsko gibanje.

Nebo in pekel se borita danes za mladino. Ves boj današnjih dni je, ali bo mladina božja ali satanova. Cerкви nasprotna društva so za mladino velika nesreča. Mladinska društva, ki ne poznajo drugega cilja, kakor uživanje, igro in šport, so često tudi zelo nevarna, ker so tako privlačna, ker godé našemu telesu. V katoliških mla-

dinskih društvih pa išče plemenita mladina pod vodstvom Cerkve pot do časne in večne sreče — verno kvišku, mladostno naprej, enotno in zvesto. V drugih društvih je to njim cilj, kar je v katoliških samo sredstvo do cilja.

Katoliška mladinska društva. V krajih kjer so obrtne šole, vstopijo vajenci po končani obrtni šoli v rokodelska društva, ali fantovske odseke, ki so pod vodstvom duhovnika. Po večjih mestih so pa stanovska društva rokodelcev, nameščencev in slično, ki so tudi pod vodstvom duhovnika. Dekleta pa vstopijo v Marijino družbo, ali dekliške krožke, po mestih pa v stanovske dekliške organizacije.

Društveno življenje. Vsa katoliška mladinska društva imajo enak vzvišen cilj. Vzgojiti hočejo na telesu in duši zdrave, poklicne moške in žene, domoljubne državljane, predvsem pa cele katoličane. Goji se v katoliških mladinskih društvih pravo mladostno veselje in to v prvi vrsti z igro in športom v pravi meri. Društveno glasilo, katerega lahko naroči vsak član, je zvest svetovalec in dober prijatelj za mladostno dobo.

Društvena glasila za moško mladino so: Kres, Mi mladi delavci, Glasnik S. J. i. t. d.

Na stotine jih je in na tisoče, ki navdušeno korakajo po poti katoliških društev v srečno bodočnost.

Iz Jegličeve oporoke: Živimo v velikih časih. Naš čas je velik, ker dela veliko hudobijo. Države same jo podpirajo, saj že po šolah uče otroke, da je treba odstraniti vse, kar spominja na Boga.

Satan ima že svojo fronto, pa ima tudi Kristus svojo fronto. Toliko pogumne mladine, toliko mož iz vseh vrst, to je Kristusova fronta. Bog nas dolgo pusti, da nas preizkusi, ali smo njegovi ali ne. Mi se bomo njemu pridružili, zvesti mu bomo ostali, pa naj pride na nas karkoli. Tako bomo veliki dočakali velike čase. Zato pa zahtevamo: „Povsod Boga!“

31. ura:

Mesto in dežela.

Vsak kulturen narod ima podeželsko in mestno prebivalstvo. Med obema bi morala biti vez složnosti. Drugo je na drugo navezano: mesto na deželo, dežela na mesto. V vzajemnem prizadevanju in krepkem sodelovanju je blaginja obeh. Ima pa eno kot drugo — življenje v mestu ali na deželi sončne in senčne strani.

Mesto nudi mnogo udobnosti. V večji meri skrbi za telo in dušo. Mora pa zato sprejeti meščan marsikatero neprijetnost: tesno stanovanje, pomanjkanje svetlobe in

zraka, neprestan ropot velikega prometa, nemir podnevi in ponoči, hlastanje po pridobivanju in neredko tudi brezposelnost.

Dežela nudi priprostejši in bolj zdrav način življenja. Življenje na deželi je ugodnejše in bolj premišljeno. Podeželsko življenje daje več prostosti. Medtem ko mesto ljudi med seboj odtuji — v mestu se večkrat niti stanovalci v eni sami hiši ne poznajo — podeželsko življenje ljudi zbliža. Prijateljsko soseskino življenje je le na deželi.

Kdor se oprime na deželi primernega poklica, ki mu nudi dovoljen zaslužek, naj ne hodi na slepo srečo v mesto z mislijo, da je tam boljše. V mestu je veliko bleska in mnogo nevarnosti za vero in čednost.

Mesto in dežela sta navezana drug na drugega. Seljak je božji sodelavec za prehrano naroda. Kmetovalec je krušni oče cele dežele. Meščan rad išče na deželi svojega razvedrila. Mesta so redno središča industrije in tehnike. Brez njihovih pridobitev bi danes tudi dežela več ne mogla shajati. Mesto ima dobrodelne ustanove, ki koristijo celi deželi, kakor: bolnišnice, hiralnice, klinike, višje in visoke šole i. t. d. Vse to je dobrodošlo tudi deželi, ali skoro izključno deželi.

Krščanska država.

Človek je družabno bitje. V človeški naravi je, da se ljudje družijo in da skupno delajo, cesar posameznik ne zmore. In kar je v naravi, je od Boga. Zato je od Boga tudi oblikovanje držav in državnih oblasti. Sv. Pavel pravi: „Ni je namreč oblasti razen od Boga in te, ki so, so od Boga postavljene.“ Kdor se torej ustavlja oblasti, se upira božji naredbi.

Oblika države. Država je lahko monarhija z enim vladarjem (kralj, cesar) na čelu, ali republika z vlado, katero voli ljudstvo. Papež Leon XIII. pravi: „Vsaka vladavina je dobra, ako služi splošni blaginji. Ni toliko na tem, kako je država izoblikovana, marveč s kakim duhom je prešinjena.“

Naloge države. Država mora varovati svoje državljane zunanjih in notranjih sovražnikov. Skrbeti mora za red v deželi. Pospesevati mora skupni blagor državljanov in blagostanje posameznih stanov. Država mora postopati postavno in pravično. Čuvati mora osebo, lastnino in čast posameznikov. Varovati mora človeške pravice in svoboščine, posebno svobodo vesti, vero in nrvnost. V krščanskem duhu se mora zavzeti posebno za revne in slabotne. Davke mora pravično nalagati. Država mora

pospeševati znanost in umetnost ter skrbeti za dobre šole. Državne postavne ne smejo nasprotovati božjim zapovedim. Krščanska država dela skupno s Cerkvijo. Državniki so dolžni Bogu odgovora za to, kako vrše vrhovno oblast.

Državljanске dolžnosti. Zvestoba do države in domovinska ljubezen so kreposti. Dober kristjan vestno izpolnjuje državljanske dolžnosti. Katoličan je dolžan spoštovati in pokoravati se duhovski in svetni gosposki. Apostol piše: „Vsak naj bo pokoren vrhovni oblasti.“ Ako bi pa država hotela uzakoniti postavne, ki nasprotujejo božjim zapovedim, velja Pavlova beseda: „Boga moramo bolj poslušati kakor ljudi.“

Dober katoličan plačuje potrebne in pravične davke. Postavi v bran, ako je potrebno, svoje premoženje in življenje za domovino. Katoličan se ne sme udeležiti nobenega nasilnega prevrata državnega reda. Ne sme vstopiti v nobeno organizacijo, ki hujska k revoluciji. Katoličan pozna samo ustavna sredstva, s katerimi je mogoče spreminjati ustavo. V demokratični državi ima katoličan vestno dolžnost voliti poslance in vlado, ki bo zastopala krščanska načela in uresničenje teh v krščanski državi. Za vse čase veljajo Zveličarjeve besede: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega!“

33. ura:

Ljubezen do bližnjega.

Ljubezen do bližnjega, pravičnost in resnicoljubnost, so temelji družabnega življenja. Krščanstvo je vera ljubezni. Kristus sam tako govori: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.“ Naš bližnji je vsak človek, naj bo prijatelj ali sovražnik. Zato moramo vse ljubiti.

Že pamet sama nam narekuje zapoved ljubezni do bližnjega kot nekaj samo po sebi umevnega. Človek je navezan na človeka, stan na stan, poklic na poklic, narod na narod. Sveta vera nas šele prav uči, ko pravi, da moramo vse ljudi ljubiti. Kajti vsak človek je ustvarjen po božji podobi, torej smo vsi otroci nebeškega Očeta, odrešeni s Kristusovo krvjo in poklicani k večni blaženosti. „To je moja zapoved, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil.“ „Kdor ne ljubi, ostane v smrtni senci.“ Ljubezen do bližnjega moramo vršiti v mislih, besedah in dejanju.

Kdor svojega bližnjega ljubi, mu je srčno dober, je potrpežljiv z njim in mu po možnosti pomaga na duši in na telesu. Tudi največji revež je lahko apostol ljubezni do bližnjega z dobro besedo, z molitvijo in dobrim zgledom. Božji Zveličar takole zagotavlja: „Kar ste storili kateremu

izmed mojih najmanjših bratov, ste meni storili.“ Ako vidi Kristus v vsakem, tudi najrevnejšem človeku svojega brata, se moramo várovati, da ne bomo škodovali bližnjemu na telesu, ali celo na duši.

Jezus nas uči z besedo in zgledom: „Ljubite svoje sovražnike! Delajte dobro tistim, ki vas sovražijo! Molite za tiste, ki vas preganjajo in zasramujejo!“

Ako smo sami koga razžalili, moramo prositi odpuščanja in popraviti škodo. Ako je pa nas kdo razžalil, mu radi podajmo desnico v spravo in iz srca odpustimo. Kljub temu pa se smemo in včasih celo moramo tudi pred sodiščem braniti proti sovražnikom, ako gre za sveto stvar, za našo pravico, ali našo čast.

34. ura:

Katoliška „Caritas“.

Posebno pravico ljubezni do bližnjega imajo tisti, ki trpe pomanjkanje. Res da tudi država skrbi z javnim skrbstvom v oskrbovalnicah. S postavnimi zavarovanji, n. pr. bolniškim, invalidskim, starostnim in proti nezgodam je odstranjeno marsikatero pomanjkanje. Je pa še cela armada pomoči potrebnih, ki so navezani na prostovoljno dobrodelnost. Tem smo dolžni pomagati s

telesnimi in duhovnimi deli usmiljenja.

„Blagor usmiljenim,“ je rekel Kristus. Od tedaj se je Cerkev s posebno ljubeznijo zavzemala za reveže in vsakovrstne ubožce. V teku stoletij je ustanovila celo vrsto redov za dobrodelno družbo, kot so: usmiljeni bratje, usmiljene sestre i. t. d. Skoraj v vseh bolnicah, hiralnicah, domovih za slepce, gluhonemnicah, sirotišnicah, otroških vrtcih, tudi v misijonih in med gobavci delujejo katoliški redovniki in redovnice za „Bog plačaj“. Poleg tega so nastale pobožne družbe in krožki, ki pomagajo siromakom: Vincencijeve in Elizabetine konference, karitativne zveze in odseki po župnijah.

Mladinska zavetišča skrbe za osirotele, zapuščene in ogrožene otroke, jih izobrazijo za primerne poklice in spravijo na dobra mesta.

Slovenska karitativna zveza vrši po svojih odsekih in konferencah dobra dela iz nesebične ljubezni do bližnjega.

Katoličani so dolžni v ta namen podpirati javno dobrodelno skrbstvo z dobrimi deli in miloščino v duhu krščanske ljubezni. Aktivni oz. praktični katoličani radi podpirajo karitativne naprave in odseke z milodari in osebnim sodelovanjem. Vsaka družina naj bi bila član mladinskega skrbstva in karitativne zveze. Moli pač lahko prav vsak za trpeče ljudi in za apostole

ljubezni. „Ljubimo ne samo z besedo, marveč v dejanju in resnici.“

Telesna dela usmiljenja so:

1. lačne nasičevati,
2. žejne napajati,
3. nage oblačiti,
4. popotnike sprejemati,
5. bolnike obiskovati,
6. jetnike reševati,
7. mrlične pokopavati.

Duhovna dela usmiljenja so:

1. grešnike svariti,
2. nevedne učiti,
3. dvomljivcem prav svetovati,
4. žalostne tolažiti,
5. krivico voljno trpeti,
6. žaljivcem iz srca odpustiti;
7. za žive in mrtve Boga prositi.

35. ura:

Pravičnost.

Pravičnost nas nagiblje, da damo vsakemu svoje, kar mu gre. Pravičnost varuje imetje in čast. Kakor ljubezen do bližnjega, tako je tudi pravičnost stožer za blagor posameznika, kakor tudi za urejeno in miroljubno sožitje.

Váruhinja lastnine. a) Pravica do lastnine. Vse zemeljske dobrine so najprej božje. Bog je dal posameznikom pravico do zasebne lastnine. Ako bi ljudje ne mogli priti do zasebne lastnine, bi zanemarjali delo in varčnost ter zašli v velike stiske. Sedma božja zapoved váruje lastnino. Zato sta socializem in komunizem popolnoma pogrešena, ko pravita: „Zasebna lastnina je tatvina.“ Lastnino ima samo tisti, ki si jo je zakonito pridobil. Zakonito pa more nekdo priti do lastnine z delom, nakupom, ali menjavo, po dediščini ali volilu. Po volji Boga, ki je pravi gospodar vsega, morajo ljudje biti z denarjem in premoženjem varčni in vestni. Bog bo nekoč zahteval račune.

b) Tuje lastnine ne smemo poškodovati. Bog zapoveduje, da pustimo in damo vsakemu, kar mu gre. Niti misliti ali želeti ne smemo, kako bi si na nezakonit način prilastili tujo lastnino. Deseta božja zapoved to prepoveduje: „Ne želi svojega bližnega blaga!“ Še veliko manj si ne smemo prilastiti tuje lastnine na krivičen način: s tatvino, ropom, goljufijo ali oderuštvom, ali da bi jo hoté poškodovali. Sedma zapoved je jasna: „Ne kradi!“

Posojene, zaupane in najdene reči moramo skrbno shraniti in jih pravočasno vrniti. Točno moramo dati, kar smo drugim dolžni: plačo, pogodbo. Vesten katoličan je

pošten do zadnje pare. „Kdor krivico seje, bo krivico tudi žel.“

Váruhinja časti (dobrega imena). Dobrega imena svojega bližnjega ne smemo omadeževati. „Dobro ime je boljše kot obilno bogastvo.“ Bog sam ga je zavaroval z osmo zapovedjo: „Ne pričaj po krivem!“ Krivično in grešno je že samo slabo misliti o bližnjem brez razloga. Večji greh je že, kdor brez razloga odkriva napake bližnjega (opravljanje). Največja krivica zoper bližnjega dobro ime pa je, pripovedovati o bližnjem izmišljene napake, ali resnične povečevati (obrekovanje). Zoper bližnjega dobro ime greši tudi, kdor bližnjega zasramuje s sramotilno besedo ali poniževalnim dejanjem. Greh zoper bližnjega dobro ime so prizadejali že mnogo preprirov in zla. Kdor je škodoval bližnjemu na njegovi lastnini ali dobrem imenu, mora vso škodo po možnosti popraviti.

36. ura:

Resnicoljubnost.

Nič manj važna za mirno sožitje ljudi kakor ljubezen do bližnjega in pravičnost, pa je resnicoljubnost. Na tej sloni zvestoba in vera v družini, občini, narodu, državi in v človeški družbi v obče. Bog sam je resnica in ljubi resnico. Kdor hoče Bogu dopasti, mora biti resnicoljuben.

Resnica v besedi in dejanju. Resničen človek govori in se vede tako, kakor v srcu misli. Vedno moramo govoriti resnico, nikoli nobene laži. Tudi z lažjo v šali*) in v sili se človek omadežuje. Lagati ne smemo, da bi se s tem okoristili ali odvrnili škodo. Resničen človek ni zahrbtnen in varljiv. Varuje se hinavščine in laskanja. Laž in lokavost sta vzrok neštetelega gorja. Ena najgrših napak na človeku je laž. „Laž in zvijača pogineta, samo resnica in pravica ostaneta.“

Resnica pri prisegi. Prisegati se pravi, Boga klicati za pričo, da je resnica kar govorimo, ali da hočemo izpolniti, kar obljublamo. Prisega je včasih potrebna, ker obvaruje resnico, čast in pravico. Bog zahteva od prisežnika: „Prisegati moraš po resnici in pravičnosti, ne pa brez potrebe!“

Kriva prisega je med največjimi zločini, ker človek kliče neskončno svetega Boga za pričo laži. „Prekletstvo bo prišlo v hišo tistega, ki v mojem imenu lažnivo prisega,“ govori Gospod po preroku. S pravično prisego Boga častimo, ker z njo priznavamo, da je Bog vseveden, neskončno resničen, vsemogočen in neskončno pravičen. Zato je človeški družbi prisega v veliko pomoč, da se ugotavlja resnica in brani pravica.

*) O grškem vojskovodju Epaminondu (bil je pogan) pravi življenjepisec, da se niti v šali ni nikdar zlagal.

VII. ŠOLAJMO ZNAČAJ!

37. ura:

Značaj.

Bog hoče, da bi se vsi ljudje zveličali. Zato jim pa tudi kaže pot k večni sreči: „Ako hočeš iti v življenje, spolnuj zapovedi!“ Ni druge poti do sreče, kakor da vršimo božjo voljo in izpolnujemo kot zvesti otroci božji njegove zapovedi v svojem poklicnem, družinskem in družabnem življenju.

Številni ljudje se trudijo, da hodijo po poti, ki jo je pokazal Bog. Prizadevajo si vedno bolj doumeti dobro in ceniti visoko vrednost krščanskih čednosti. S trdno in neupogljivo voljo korakajo k spoznanemu cilju. Srčno in vztrajno se bore s slabim nagnjenjem in poželenjem. Nihče jih ne more prepričati o nasprotnem, od nikogar si ne dajo vplivati, najmanj pa od hudobnih ljudi. Njihovega trdnega sklepa in dobrega namena ne more nič omajati: ne grožnje, ne laskanje, niti prednost, niti težave. Njihovo geslo je: „V nebesa moram priti, naj velja kar hoče. Za nebesa ni nič preveč!“

O ljudeh s tako neupogljivo voljo, da jih ne more nobena stvar spraviti s tira trdnih sklepov, pravimo, da imajo **dober značaj**. To so značajni ljudje. In taki so bili vsi svetniki. Sv. Avguštin si sam prigovarja: „Če so zmogli ti in te, zakaj ne še jaz?“

Nasprotno pa so ljudje, katere vodijo slaba načela, pehanje za dobičkom in hlastanje po časteh, **slabi značaji**. Večkrat pravijo o mladem človeku, da je značajan človek. Je pa samo trmast, samosvoj, si ne da ničesar reči. Toda tak človek je samo ošaben in trmast, zato ni značajan, marveč slab značaj.

So pa še drugi, katerih ne vodijo nobena trdna načela. Kakor žoga so, ki se dajo brcati od tujih vplivov, ali njihovih muh in trme. Strah pred ljudmi ali zemeljske koristi uravnavajo njihovo ravnanje in nehanje. Seveda se ni mogoče na take ljudi nikdar zanesti. Podobni so trsu, ki ga veter maje. Pravimo, da so neznačajni in nestanovitni.

Bog hoče, da bi bili vsi ljudje dobri značaji. K temu nas celo opominja po sv. Pavlu: „Ali ne veste, da tisti, ki v tekališču tekajo, sicer vsi tečejo, pa le eden dobi nagrado. Tako tecite, da jo dosežete!“

38. ura:

Posnemaj dobre značaje!

Na mnogotere načine si moremo pridobiti dober značaj. Sredstva so številna. Najlažje sredstvo je dobre značaje posnemati.

Najsvetlejši značaj je **Jezus Kristus**. Celo svoje življenje je šel svojo pot in ga ni moglo ničesar spraviti s poti čednosti, ne satan v puščavi, ne laskanje farizejev in hvalisanje množic, ne zaničevanje in preganjanje pismarjev, niti izdajstvo njegovega apostola. Izpovedal in izpričal je svoj božji nauk pred velikim zborom in dal življenje za resničnost svojega nauka. Kdor hoče biti popoln, značajan, naj hodi za Kristusom.

Krasen zgled plemenitega značaja je preblazena **Devica Marija**. Najbolj ljubka ženska oseba, kar jih je bilo na zemlji, je v svitu svojih čednosti. Njena ponižnost očara, pokorščino moramo občudovati, njena čistost je edinstvena, materinska ljubezen v srce segajoča, potrpežljivost in vdanost v trpljenju pa vzor vsem, ki so od žalosti potrti. „Odslej me bodo blagrovali vsi rodovi zemlje.“ Ako Marijo prisrčno častimo, si utrjujemo dober značaj.

Kot posebno značajnega je označil Zveličar sv. **Janeza Krstnika**. „Med rojenimi od žene ni od Janeza večjega.“ Odločno in srčno oznanja pokoro. Neustrašeno pove

vsakemu svoje, ne oziraje se na njegov stan. Škoda se mora popraviti, sicer bo hudo pred sodbo božjo. In ko je nalogo dovršil, se nesebično umakne. Samo še pred Herodom nastopi in graja njegovo grešno in pohujšljivo življenje. Neustrašeno mu zakliče: „Ni ti dovoljeno!“ Umrl je kot žrtev svojega poklica.

In **svetniki**. Iz vseh stanov in poklicev, vsake starosti se vrste pred nami kot svetilniki vzornega in značajnega življenja. Pojdimo tudi k njim šolat svoj značaj. In tudi še med živečimi ljudmi naletimo na značajne in vzorne osebe, katere posnemajmo v značajnosti.

39. ura:

Spoznavaj samega sebe!

Ni tako lahko izoblikovati si pravi značaj. Najboljši pripomoček je spoznanje samega sebe. Vedeti moramo, kako je z nami. Ako vestno opazujemo vse svoje misli, besede in dejanja in zanemarjanja, bomo šele tedaj mogli spoznati ali je naša sodba o spoznanju samega sebe prava. Iti moramo v se. Globoko moramo pogledati v svoje srce ter razbrati vsa svoja gibanja in nagnjenja. Na ta način bomo razbrali nagnjenja k dobremu in nagibe k čednosti. In ko jih spoznamo, jih moramo skrbno negovati.

Odkrili bomo pa tudi slabo poželenje, katero moramo krepko pobijati in zatirati. Naleteli bomo pri tem na ovire svojih napak in spoznali, odkod nam preči nevarnost. Šele po tem odkritju se jih bomo mogli ogibati. Vsak večer moramo izprašati svojo vest. Pri vestnem izpraševanju bomo spoznali svojo glavno napako: največjega svojega sovražnika.

Da se bomo laže in bolje spoznali, je prav, da si izberemo duhovnega voditelja in spovednika, h kateremu bomo vedno lahko prišli, kateremu bomo lahko s polnim zaupanjem in vso odkritosrčnostjo razodeli svoje srce; on nam bo s prijateljsko resnobo odprl oči za naše slabosti.

40. ura:

Obvladaj samega sebe!

Po grehu prvih staršev se je človeška volja nagnila k slabemu. Slabo sama po sebi želi, za dobro jo moramo pa šele usposobiti. Neprestana vaja volje je nena-domestljivo sredstvo za oblikovanje značaja. Voljo najbolje vadimo z delom, odpovedjo in trpljenjem.

Vsako **delo** vpreže voljo in je zato dragceno za šolanje značaja. Posebno utrjuje voljo dan na dan k dobremu vestno izpolnjevanje stanovskih dolžnosti. Lenoba in

brezdelje mora izginiti iz duše. Pri vsakdanjem delu se moramo premagovati v malih rečeh, s čimer se zopet volja utrjuje.

Odpoved, ki se imenuje tudi mrtvenje, je za šolanje značaja neizogibna. Ako se kdo stalno odreka manjšim, dovoljenim užitkom, se utrdi, da bo lahko zavrnil tudi močno vabljive in nedovoljene užitke in premagal močne skušnjave. To uči izkušnja.

Kdor vdano sprejme **trpljenje**, ki prej ali slej z božjim privoljenjem obišče vsakega človeka, bo postal močan značaj. Uči se spoznavati minljivost in ničevost zemeljskih dobrin in obrača svoj pogled na večne in neminljive dobrine.

VIII. ZAKLJUČEK.

Hodimo za Kristusom.

Jezus je naš vzor v osebнем življenju. Vsebina vsega njegovega življenja je izvrševati voljo nebeškega Očeta. Jezus jo izvršuje z molitvijo in delom v veselju in trpljenju.

Jezus je naš vzor v družinskem življenju. Bil je pokoren svojim staršem.

Kristus je naš vzor v poklicnem življenju kot delavec v rednikovi (tesarjevi) delavnici, kot učitelj množic in kot Zveličar sveta.

Kristus je naš vzor v javnem življenju. On je prijatelj otrok. V občevanju z ljudmi je ljubezniv in dobrotljiv. Usmiljen je do trpečih, zvest do prijateljev, poln odpuščajoče ljubezni do sovražnikov. Pokoren je državnim oblastem: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega.“ Je pa tudi zgled nezlomljive, močate srčnosti, n. pr. pred Anom, Kajfom in Pilatom. Jezus sam pravi: „Zgled sem vam zapustil, da tudi vi delate, kakor sem jaz storil.“ Vendar: „Brez mene ne morete ničesar storiti.“

Ako hočemo živeti krepostno in popolno, se moramo ravnati po Jezusovih opominih: „Kdor hoči biti moj učenec, naj zataji samega sebe, vzame svoj križ na svoje rame in hodi za menoj.“ Božja moč in milost nas bo podpirala, da bomo premagovali nasporna nagnjenja in strasti.

Jezus naš vzor, naš voditelj in kralj nas vabi, da mu sledimo v stalnem premagovanju. In to je za nas najvišja čast. Največja sreča je za nas, ako ostanemo stalno povezani z Jezusom, ki je moč našega življenja. Ako bomo hodili z Jezusom, bomo uživali na zemlji srčni mir in bomo deležni njegove blaženosti v nebesih.



KAZALO.

I. Življenje po veri.

1. ura: Pojmovanje življenja po veri	3
2. ura: Katoliško pojmovanje življenja je edino pravo	4
3. ura: Krivoverstvo in nevera	6
4. ura: Ohrani vero!	8
5. ura: Priznavaj vero!	10
6. ura: Širjenje vere	11

II. Poklicno življenje.

7. ura: Delo	13
8. ura: Poklicni stanovi	14
9. ura: Delodajalci in delavci	16
10. ura: Sv. Janez Bosko	18
11. ura: Neguj zdravje, bodi temeljit v poklicu in skrbi za bo- dočnost	20
12. ura: Posvečuj Gospodov dan!	21

III. Čistost.

13. ura: Telesna vzgoja v luči katoliških načel	23
14. ura: Čistost	25
15. ura: Nevarnosti za čistost	27
16. ura: Sredstva za ohranitev čistosti	29

IV. Priprava za zakon in družino.

17. ura: Fant in dekle	30
18. ura: Izbira neveste	31
19. ura: Mešani zakoni	32

20. ura: Ženin in nevesta	33
21. ura: Zmisel poroke	35
22. ura: Dolžnosti zakonskega stanu .	36
23. ura: Nerazdružnost zakonske zveze	38

V. Življenje v družini.

24. ura: Zmisel in red družinskega življenja	39
25. ura: Težave v družini	41
26. ura: Negovanje družinskega čuta .	42
27. ura: Devištvo	44

VI. Občestveno življenje.

28. ura: Sorodnik, prijatelj, sosed . .	45
29. ura: Društva in tovarišija	46
30. ura: Katoliško mladinsko gibanje .	47
31. ura: Mesto in dežela	49
32. ura: Krščanska država	51
33. ura: Ljubezen do bližnjega	53
34. ura: Katoliška „Caritas“	54
35. ura: Pravičnost	56
36. ura: Resnicoljubnost	58

VII. Šolajmo značaj.

37. ura: Značaj	60
38. ura: Posnemaj dobre značaje! . .	62
39. ura: Spoznavaj samega sebe! . .	63
40. ura: Obvladaj samega sebe! . .	64

VIII. Zaključek.

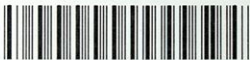
41. ura: Hodimo za Kristusom!	65
---------------------------------------	----

5
5
5
3

0
2
1

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

COBISS #



00000076725

CENA 2 DIN